

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Theologicae In quibus exhibentur quaedam
Observationes circa aliquot ex LXV. Articulis A
Sanctissimo Domino Nostro Innocentio XI. Condemnatis**

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1684?]

Conclusio Quinta. Examinatur an & qualiter ordinem amoris invertat, qui
medium nobilius ad finem ignobiliorum ordinat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40484

nōn solum probabilior, sed etiam moraliter certa erit, adeoque quod sua cūque opinio juxta illius Thesis authorem erit certa ac secura morum regula. *Contra veram Germanamque & practicam probabilitatem nihil solidi ex Scripturis, nihil ex Decretis Alexandri VII. & Innocentii XI.* nihil ex P̄tibus aut antiquis Scholasticis assertur, inquit idem: ad quæ nos 7. Octobris superiori anno: "Assertionem hanc quoad singulas partes destruere conantur, ubi clariſ dixerit quid ad veram Germanamque & practicam probabilitatem requiri, & sufficere sentiat. Quibus nunc addimus, ubi istud dixerit (nam hactenū nihil respondit) nos ostensuros quod vera illa germanaque & practica sua probabilitas inferat principium antedictum de usu probabilium cum omnibus suis consecrariis; ac proinde cum inversione totius Ordinis amoris. Quæ hactenū occasione Propositionis 14. dicta sunt, dici etiam poterant occasione 15. quæ æquè ac 14. amoris ordinem invertit: sic enim habet: *Licitum est filio gaudere de parricidio parentis à se in ebrietate perpetrato, propter ingentes divitias inde ex hereditate consecutas.*

CONCLUSIO QUINTA.

Examinatur an & qualiter ordinem amoris invertat, qui medium nobilius ad finem ignobiliorē ordinat.

Dum hīc de ordine amoris agimus non abs re futurum credimus, si inquiramus an necessarium sit, ut rectum amoris ordinem invertatis, qui personam aut rem aliam digniorē veluti medium ordinat ad aliud quidpiam minus dignum tanquam finem. Pro quo notatu dignum, quod non raro eveniat ut amicum qui in magno apud nos est pretio, pro re quam longè minoris aestimamus consequendā interponamus; quin Sanctos ipsos, immo etiam Augustissimum Altaris Sacrificium & invocationem SS. Trinitatis pro consequendis rebus temporalibus recte, ut habet Ecclesiæ praxis, impendimus. Sed haec omnia non habent in nostro affectu nudè rationem mediæ, nam quod Christum Dominum attinet & SS. Trinitatem, quidquid illuc (si recte) ad honorem ipsius Christi & SS. Trinitatis expectamus, ut patet ex sententia Augustini de actibus referendis in Deum. Notandum præterea quod Deus finis ultimus cordis nostri sive agentis maneat, quamvis iusta moralē loquendi modum sive prius antē explicatum verum est, quod in nobis prædominetur amor Dei. Ex quibus consequitur quod amore Dei illum in modum in nobis prædominante, nunquam cum illo consistat ut Deus absolute ac in fundo cordis nostri, sive respectu ipsius agentis sit nudum medium, etiamsi forte esset tale in certa actionum serie. Ex his omnibus patet. 1. Non esse necessarium ut omnis finis in illâ actionum seriâ, in qua ipse est finis, sit in majori pretio quam medium: instantia enim sive exceptio est quando illud medium in eadem actionum serie est finis ulterior; prout sit quando per Sacrificium quo Christum offerimus, petimus gratias aut res temporales ex amore Christo tanquam ultimo fini per illas serviendi: quo casu non invertitur ordo amoris. 2. Patet quod medium dignius quam sit finis possit in fundo cordis, sive absolute respectu ipsius agentis esse in majori pretio quam finis, esto hic sit ultimus in istâ actionum serie; atque ita non debet ideo absolute ac respectu ipsius agentis tunc inverti amoris ordo: sed cum medium ut tale non ametur nisi propter finem, ut medicamentum merè propter sanitatem, adeoque sub illâ ratione minus quam finis; patet 3. quod in certa actionum serie invertatur ordo amoris, dum in illa quod dignius est ex. gr. Sacrificium incruentum, adhibetur merè ut medium ad aliquid minus dignum. Porro etsi hoc, sicut inordinatum, ita etiam malum ac peccatum sit, est tamen longè minus quam foret, si etiam respectu ipsius agentis, id est, ratione amoris cor ipsum possidentis Sacrificium incruentum foret nudum

dum medium , & temporalia finis : tunc enim hæc absolute loquendo & in fundo cordis respectu ejusmodi agentis essent in majori pretio quam Sacrificium incruentum . Nec refert quod ejusmodi agens intellectu ac judicio pluris etiamnum appretietur Sacrificium Altaris quam temporalia ; quia voluntate eisdem & amore hæc pluris appretiatur . Quæ hactenùs de estimatione mediorum & finis hic diximus conformia sunt Augustino lib . 83 . quæst . 30 . " Omne quod ad aliud referendum est , inferius est quam id ad quod referendum est . Item lib . 2 . de Serm . Domini in monte cap . 24 . " Si propterea Evangelizamus ut manducemus , vilius habemus Evangelium quam cibum . , Longè proculdubio gravius perstringit hæc sententia eos qui in fundo cordis , sive ratione amoris cor ipsum possidentis stabilierunt in se hanc inordinationem , quam alios , qui tantum in una transiunt actionum serie hic & nunc semel prædicant ut manducent . Quod pari ratione intelligendum de illis qui Sacramentorum administrationem , aliaque similia , vel per affectum cordis possessorem , vel per actum unum aliquem transiuntem ordinant ad necessitatem aliquam temporalem : sicut pejus est in fundo cordis habere creaturam pro fine ultimo , vel , ut alias dicitur , pro fine ultimo agentis ; quam creaturam hic & nunc habere pro fine ultimo secundum quid , sive in certa actionum serie ; quod posterius fit quoties creatura amatur non propter Deum . Quod de iis mox diximus qui Sacramentorum administrationem , Evangelii prædicationem , aliasque functiones Ecclesiasticas in certa actionum serie tantum , non verò per amorem cor possidentem , eò dirigunt ut vivant , quod inquam , de illis diximus , et si possit habere locum post statum , officium aut beneficium Ecclesiasticum jam assumpta ; non tamen perinde in horum acceptatione : nam ordinis perversio que in acceptatione contingit , solet proficiere ex affectu fundum cordis occupante . Præterea dum quispam Ecclesiastica illa munia officij instar ut inde vivat assumit , non tantum unam alteramvè functionem ad terrena ordinat ; sed quodammodo omnes in una omnium radice , scilicet assumptione ejusmodi status : sicut qui assumit minus dignum neglecto digniori , non perinde agit , ac si unam functionem minus dignè exerceret ; sed quasi in una omnium radice , promotione scilicet minus digni , millenas functiones minus dignas præ magis dignis simul & semel præeligit . Ex his collige proximis indagandis plurimum servire ut quis noscat quid veluti finis , quid ut media ab homine Christiano habendum : deinde quid reipsa quis pro fine , quid pro mediis habeat : maximè verò quem amorem cæteris omnibus prædominantem (cuius indicia vide in Thesibus nostris de Charitate) veluti præcipuum cordis possessorem habeat ; & consequenter quis sit huic agenti finis simpliciter ultimus . Porro quod fitis hic vilius , quod sphæra ejus causandi major ; eò magis inordinatè , eoque plura se præstantiora infra se depretiari cogit : ex gr . si quis habeat cor possessum prædominante sui , suorumque promotionis amore , si quidem hic sit admodum vehemens , non rarè evenit , ut quodam modo loquendi sacra & profana , Ecclesiæ item ac Reip . bonum , imò Deum ipsum veluti media in finem istum præ cæteris dilectum referat . Liceat igitur nobis de hoc hominum genere dicere , quemadmodum in Psalm . 77 . Augustinus loquitur de Judæis : *Qui propter beneficia terrena , inquit , Deum querebant , non utique Deum , sed illa querebant .* Liceat , inquam , dicere : hoc hominum genus , quod ob sui suorumque promotionem Reip . Ecclesiæ , ac Religionis negotia tractat , ac propterea Deum colit , non Reip . aut Ecclesiæ bonum , non Religionem aut Deum ipsum , sed sui aut suorum promotionem querit . Ex his patet quantum animarum scandalum ac perniciem attulerint , qui Propositiones 5 . 6 . & 7 . inter condemnatas docuerunt ; quandoquidem ex illis evidenter confessarium sit , quod toto penè vitæ tempore liceat loco finis simpliciter ultimi pro creature habere creaturas .

CON-